

Unicat în Europa: Carul din fier votiv geto-dacic descoperit pe șantierul autostrăzii Sibiu – Orăștie

de Conf. Univ. dr. George V Grigore

Unul dintre cele mai importante obiecte care i-au trecut prin mână restauratorului Dorin Barbu de la *Muzeul Național Brukenthal* din Sibiu este un car votiv geto-dacic, unic în Europa, descoperit în anul 2012 pe șantierul autostrăzii Sibiu – Orăștie. La restaurarea acestuia, Dorin Barbu a lucrat mai multe săptămâni, reconstruind obiectul din zeci de piese găsite în pământ. *„Numai partea de car au fost circa 60 de piese, pe lângă piesele de la roți, care au fost vreo 20 – 25 de fragmente. A trebuit să-l fac ca un puzzle. Are peste 2000 de ani și este unicat în Europa, poate chiar în lume. S-au mai descoperit tot felul de caruri votive, dar din bronz sau de alte dimensiuni, dar din fier este singurul”*, explică Dorin Barbu. Spune că lucrarea a fost extrem de dificilă pentru că a lucrat mult la curățarea pieselor și apoi la asamblarea lor. *„Sunt tot felul de chichițe care apar pe parcursul restaurării și fiecare piesă este unicat. Ai probleme de la piesă la piesă. Nu te învață nimeni, în nici o școală, ce probleme pot să apară la fiecare piesă și ele trebuie studiate separat. La fiecare piesă se pune – ca în Medicină – un diagnostic și se aplică tratamentele care fac cel mai bine obiectului respectiv”*, povestește restauratorul.

Asemănător cu alte asemenea care votive descoperite în Europa, dar fabricate din bronz sau lut, carul votiv geto-dacic nou descoperit este fabricat doar din fier, constituindu-se astfel într-un unicat european. Întrucât contextul descoperii nu ne este revelat, se poate presupune că acest car a fost depus în mod ritualic în cadrul unui

ceremonial, sau a constituit parte din inventarul funerar al unei importante personalități a vremii. Ca și simbolică, carul reprezintă vehiculul cu care este „adus ceva sau cineva” (vezi „Carele Zeilor”). În România mai avem ca și analogii exemplul deosebitului car votiv din bronz descoperit la Bujoru într-un mormânt tumular (jud. Teleorman) și aflat în colecțiile *Muzeului Național de Istorie a României din București*, dar și mai puțin cunoscutul car-recipient votiv de la Orăștie, acesta fiind — foarte probabil — parte a unui depozit de bronzuri (sau, după alți autori, parte a inventarului unui mormânt) descoperit întâmplător la jumătatea secolului al XIX-lea în ținutul Orăștiei, mai exact între localitățile Romos și Vaidei (jud. Huneodara) și păstrat până astăzi în colecțiile *Muzeului de Istorie Naturală* (Naturhistorisches Museum) din Viena (Austria).

Piesa deosebită, descoperită pe traseul autostrăzii Sibiu – Orăștie, după restaurare, va intra în colecțiile *Muzeului Național Brukenthal* din Sibiu, fiind expusă pentru pasionații de istorie și nu numai.

Car unic în Europa Car votiv geto-dacic din fier, unic în Europa, descoperit în anul 2012 pe șantierul autostrăzii Sibiu – Orăștie (vechi de peste 2000 de ani).